

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

ПРАВОВІ ОСНОВИ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності НЗ Садово-паркове господарство

Одеса
ОНУ імені І. І. Мечникова
2026

**УДК 349.6(072)
П685**

Укладач:

О. В. Толкаченко, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

Рецензенти:

Т. В. Степанова, доктор юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

В. М. Масін, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

*Рекомендовано вченою радою економіко-правового факультету
ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 2 від 15 жовтня 2025 р.*

П685 **Правові** основи садово-паркового господарства [Електронний ресурс] : електрон. метод. рек. до практ. занять для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. НЗ Садово-паркове господарство / уклад. О. В. Толкаченко. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2026. 38 с. 1,1 МБ.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Правові основи садово-паркового господарства» спеціальності НЗ Садово-паркове господарство для опанування лекційного матеріалу, підготовки до практичних занять, оформленні робіт при самостійному виконанні завдань.

УДК 349.6(072)

ЗМІСТ

Вступ	4
Зміст навчальної дисципліни	5
Плани та методичні рекомендації для підготовки до практичних занять	8
Форми контролю, критерії оцінювання знань та розподіл балів, що отримують здобувачі	28
Питання до заліку з навчальної дисципліни	32
Список рекомендованих джерел	35

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Правові основи садово-паркового господарства» є підготовка до практичної та наукової діяльності висококваліфікованих фахівців. Створення садів і парків – складний і тривалий процес, пов'язаний як з етапами проектування та розроблення проектно-кошторисної документації, так і безпосередньо з самим процесом створення об'єкта, тобто з його будівництвом, формуванням рослинності, доглядом за насадженнями, утриманням і ремонтом основних його пристроїв і конструктивних елементів. Тому правове підґрунтя здійснення діяльності у сфері садово-паркового господарства має бути комплексним та надавати можливість щодо здійснення екологічних прав громадян та охорони навколишнього природного середовища.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів із законодавчими і нормативними документами у сфері містобудування, садово-паркового господарства, благоустрою та озеленення територій;
- нормами і правилами проектування комплексного благоустрою міських територій;
- ознайомлення зі складом і порядком узгодження проектно-кошторисної документації;
- сприяння розвитку у здобувачів самостійності мислення;
- засвоєння здобувачами юридичної лексики і термінології;
- формування правової культури;
- підвищення екологічної освіти здобувачів.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни: Основи правознавства, Основи екології, Земельне право, Екологічне право України.

Предметом навчального курсу є норми права, що регулюють різноманітні відносини у сфері садово-паркового господарства.

Вимоги до знань і умінь:

а) знати: чинне законодавство України; основні принципи і завдання екологічного законодавства; законодавчі засади раціонального природокористування; організаційно-правові заходи охорони основних об'єктів природи; види юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері садово-паркового господарства;

б) вміти: застосовувати правові норми; розробляти дозвільну документацію та проекти опрацювання, проводити експертизу та узгодження проектів, складати договори та узгоджувати проекти на будівництво, узагальнювати практику використання законодавства, робити відповідні висновки за результатами узагальнення; правильно застосовувати роз'яснення судових та інших органів у процесі застосування норм екологічного права.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ОСНОВИ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»

Змістовий модуль I

Тема 1. Введення в дисципліну «Правові основи садово-паркового господарства»

Визначення поняття «право». Культурна та природна спадщина України. Організація садово-паркового господарства. Визначення підприємницької та господарської діяльності. Предмет, завдання і специфіка робіт в садово-парковому господарстві.

Тема 2. Джерела права

Загальна характеристика джерел права. Характеристика Закону України «Про рослинний світ» від 1999 року. Характеристика Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 2005 року. Характеристика Закону України «Про основи містобудування» від 1992 року. Характеристика підзаконних нормативно-правових актів.

Тема 3. Загальна характеристика окремих елементів навколишнього середовища населених пунктів.

Визначення окремих понять навколишнього середовища, які застосовуються у сфері садово-паркового господарства. Визначення окремих понять у сфері здійснення діяльності садово-паркового господарства. Співвідношення понять «навколишнє природне середовище», «навколишнє середовище». Поняття навколишнього середовища та населених пунктів. Поняття об'єктів благоустрою та озеленення. Поняття та види зелених насаджень в населених пунктах України. Функції зелених насаджень населених пунктів.

Тема 4. Правовий режим і правова охорона садово-паркових об'єктів

Зелені насадження – один із елементів садово-паркового господарства. Поняття та зміст правової охорони зелених насаджень в населених пунктах України. Правове регулювання охорони садово-паркових об'єктів. Правовий режим садово-паркових об'єктів. Класифікація садово-паркових об'єктів

Тема 5. Управління у сфері здійснення садово-паркового господарства

Правові засади управління в сфері природокористування та охорони довкілля. Державне управління у сфері здійснення садово-паркового

господарства. Відомче управління у сфері здійснення садово-паркового господарства. Виробниче управління у сфері здійснення садово-паркового господарства. Громадське управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.

Тема 6. Функції управління у сфері садово-паркового господарства

Основні функції управління у сфері садового-паркового господарства. Планування у сфері садово-паркового господарства. Нормування у процесі здійснення діяльності щодо озеленення та благоустрою населених пунктів. Контроль як функція управління у сфері садово-паркового господарства. Види контролю.

Змістовий модуль II

Тема 7. Благоустрій населених пунктів

Система благоустрою населених пунктів. Норми озеленення населених пунктів. Облік зелених насаджень у населених пунктах України. Кадастри зелених насаджень населених пунктів. Організація процесу створення садово-паркових об'єктів Загальне поняття про документацію із землеустрою. Проект землеустрою.

Тема 8. Озеленення населених пунктів

Види озеленення населених пунктів згідно з нормативно-правовими актами України. Декоративне садівництво. Утримання зелених насаджень. Вертикальне озеленення. Види садово-паркових робіт за законодавством України.

Методи захисту зелених насаджень у процесі здійснення садово-паркового господарства. Поняття та нормативи приживлюваності дерев і кущів в населених пунктах.

Тема 9. Правовідносини у сфері садово-паркового господарства України

Поняття правовідносин щодо садово-паркового господарства. Суб'єкт правовідносин у сфері охорони та використання рослинного світу, у тому числі у сфері садово-паркового господарства. Об'єкт правовідносин у сфері охорони та використання рослинного світу, у тому числі у сфері садово-паркового господарства. Зміст правовідносин у зазначеній сфері.

Тема 10. Виникнення, зміна та припинення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства

Екологічна безпека при здійсненні садово-паркового господарства. Особливості правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства. Виникнення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.

Зміна правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства. Припинення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.

Тема 11. Екологічні права та обов'язки користувачів у сфері садово-паркового господарства

Екологічні права людини. Право на відтворення та відновлення навколишнього середовища. Права суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства. Обов'язки суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства.

Тема 12. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення у сфері садово-паркового господарства

Поняття і функції юридичної відповідальності за правопорушення у сфері садово-паркового господарства. Підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Юридичний склад правопорушення. Види юридичної відповідальності у сфері садово-паркового господарства. Особливості застосування цивільно-правової відповідальності за порушення екологічного законодавства.

ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Загальні правові засади садово-паркового господарства

Практичне заняття 1

Тема 1. Введення в дисципліну «Правові основи садово-паркового господарства»

Розгляд теоретичних питань

1. Визначення поняття «право».
2. Організація садово-паркового господарства.
3. Визначення підприємницької та господарської діяльності.
4. Предмет, завдання і специфіка робіт в садово-парковому господарстві.

Питання для самостійного вивчення здобувачами при підготовці до практичного заняття

1. Дайте визначення поняттю «право», «право навколишнього середовища».
2. Культурна та природна спадщина України.
3. Визначення підприємницької та господарської діяльності.
4. Предмет і завдання дисципліни «Правові основи садово-паркового господарства».
5. Специфіка робіт в садово-парковому господарстві.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96 – ВР.
URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр](http://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр).
2. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. – 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.

2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти [Текст] : монографія / А. С. Євстігнєєв ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Гордон, 2018. 494 с.
2. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Текст] / [Л. Ф. Винокурова та ін.]; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії ; [спец. ред. В. С. Ковальський]. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 810 с.
3. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
4. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч.1. С. 102-106.
5. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Практичне заняття 2

Тема 2. Джерела права

Розгляд теоретичних питань

1. Загальна характеристика джерел права.
2. Загальна характеристика Конституції України.
3. Характеристика екологічного законодавства.
4. Характеристика міжнародно-правових актів щодо охорони рослинного світу.

Питання для самостійного вивчення здобувачами при підготовці до практичного заняття

1. Характеристика Закону України «Про рослинний світ» від 1999 року.
2. Характеристика Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 2005 року.
3. Характеристика Закону України «Про основи містобудування» від 1992 року.
4. Характеристика підзаконних нормативно-правових актів.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96 – ВР.
URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-vr](http://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-vr).
2. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.
4. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 року.
5. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
6. Про рослинний світ: Закон України від 1999 року № 22-23
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Текст] / [Л. Ф. Винокурова та ін.]; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії ; [спец. ред. В. С. Ковальський]. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 810 с.
2. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
3. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч.1. С. 102-106.
4. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Практичне заняття 3

Тема 3. Загальна характеристика окремих елементів навколишнього середовища населених пунктів

Тема 4. Правовий режим і правова охорона садово-паркових об'єктів

Розгляд теоретичних питань

1. Визначення окремих понять навколишнього середовища, які застосовуються у сфері садово-паркового господарства.
2. Визначення окремих понять у сфері здійснення діяльності садово-паркового господарства.
3. Поняття об'єктів благоустрою та озеленення.
4. Зелені насадження – один із елементів садово-паркового господарства.
5. Поняття та зміст правової охорони зелених насаджень в населених пунктах України.
6. Правове регулювання охорони садово-паркових об'єктів.

Питання для самостійного вивчення здобувачами при підготовці до практичного заняття

1. Поняття та види об'єктів благоустрою і озеленення в законодавстві України.
2. Поняття та види зелених насаджень в населених пунктах України.
3. Функції зелених насаджень населених пунктів.
4. Правовий режим садово-паркових об'єктів.
5. Класифікація садово-паркових об'єктів.
6. Основні види договорів з приводу земельних ділянок.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96 – ВР.
URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр](http://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр).
2. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.
4. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та

- житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 р.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768 – II.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
 6. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
 7. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 року.
 8. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15/print1320657380125489>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч. 1. С. 102-106.
2. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Практичне заняття 4

Тема 5. Управління у сфері здійснення садово-паркового господарства

Тема 6. Функції управління у сфері садово-паркового господарства

Розгляд теоретичних питань

1. Правові засади управління в сфері природокористування та охорони довкілля.
2. Державне управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
3. Відомче управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
4. Виробниче управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
5. Громадське управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
6. Основні функції управління у сфері садового-паркового господарства.
7. Планування, контроль і нормування у сфері садового-паркового господарства.

Питання для самостійного вивчення здобувачами при підготовці до практичного заняття

1. Управління у сфері природокористування та охорони довкілля.
2. Нормативно-правове регулювання діяльності підприємств, що здійснюють благоустрій населених пунктів.
3. Види контролю.
4. Державний контроль і нагляд за підприємствами, що здійснюють благоустрій населених пунктів.
5. Громадський контроль і нагляд за дотриманням вимог щодо благоустрою територій.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436 – IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
3. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
4. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та

- житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 р.
5. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
 6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Текст] / [Л. Ф. Винокурова та ін.]; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії ; [спец. ред. В. С. Ковальський]. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 810 с.
2. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
3. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч. 1. С. 102-106.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Правовідносини у сфері садово-паркового господарства

Практичне заняття 5

Тема 7. Благоустрій населених пунктів

Розгляд теоретичних питань

1. Система благоустрою населених пунктів.
2. Норми озеленення населених пунктів.
3. Облік зелених насаджень у населених пунктах України.
4. Кадастри зелених насаджень населених пунктів.

Питання для самостійного вивчення здобувачами при підготовці до практичного заняття

1. Організація процесу створення садово-паркових об'єктів.
2. Загальне поняття про документацію із землеустрою.
3. Проект землеустрою.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. ДБН 360–92 «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» від 17.04.1992 № 44.
URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN35002.html.
2. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
3. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 р.
4. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
5. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.

2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
2. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч. 1. С. 102-106.
3. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Практичне заняття 6

Тема 8. Озеленення населених пунктів

Розгляд теоретичних питань

1. Види озеленення населених пунктів згідно з нормативно-правовими актами України.
2. Декоративне садівництво.
3. Утримання зелених насаджень.
4. Вертикальне озеленення.

***Питання для самостійного вивчення здобувачами
при підготовці до практичного заняття***

1. Види садово-паркових робіт за законодавством України.
2. Методи захисту зелених насаджень у процесі здійснення садово-паркового господарства.
3. Поняття та нормативи приживлюваності дерев і кущів в населених пунктах.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 р.
2. Про захист рослин: Закон України від 17.02.2011 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=180-14>.
3. Про карантин рослин: Закон України від 03.02.2011 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3348-12>.
4. Про насіння і садивний матеріал: Закон України від 26.12.2002 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=411-15>.
5. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.
7. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.
8. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 19.10.2010 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=86%2F95-%E2%F0>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.

3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти [Текст] : монографія / А. С. Євстігнєєв ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Гордон, 2018. 494 с.
2. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
3. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч. 1. С. 102-106.
4. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Практичне заняття 7

Тема 9. Правовідносини у сфері садово-паркового господарства України

Розгляд теоретичних питань

1. Поняття правовідносин щодо садово-паркового господарства.
2. Суб'єкт правовідносин у сфері охорони та використання рослинного світу, у тому числі у сфері садово-паркового господарства.

3. Об'єкт правовідносин у сфері охорони та використання рослинного світу, у тому числі у сфері садового-паркового господарства.
4. Зміст правовідносин у зазначеній сфері.

***Питання для самостійного вивчення здобувачами
при підготовці до практичного заняття***

1. Види суб'єктів правовідносини у сфері здійснення садового-паркового господарства.
2. Види об'єктів правовідносини у сфері здійснення садового-паркового господарства.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
2. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 року.
3. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
4. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.

5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Текст] / [Л. Ф. Винокурова та ін.]; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії ; [спец. ред. В. С. Ковальський]. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 810 с.
2. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
3. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч. 1. С. 102-106.
4. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Практичне заняття 8

Тема 10. Виникнення, зміна та припинення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства

Розгляд теоретичних питань

1. Виникнення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.
2. Зміна правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.
3. Припинення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.

***Питання для самостійного вивчення здобувачами
при підготовці до практичного заняття***

1. Екологічна безпека при здійсненні садово-паркового господарства.
2. Особливості правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
2. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 року.
3. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
4. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О.В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти [Текст] : монографія / А. С. Євстігнєєв ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Гордон, 2018. 494 с.
2. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
3. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8-9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч. 1. С. 102-106.
4. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Практичне заняття 9

Тема 11. Екологічні права та обов'язки користувачів у сфері садово-паркового господарства

Розгляд теоретичних питань

1. Екологічні права людини.
2. Право на відтворення та відновлення навколишнього середовища.
3. Права суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства.
4. Обов'язки суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства.

Питання для самостійного вивчення здобувачами при підготовці до практичного заняття

1. Види прав суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства.
2. Види обов'язків суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
2. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
3. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 р.
4. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
5. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.
6. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 07.10.2010 р.
7. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3116-12>.
8. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI
URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T113038.html.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Бойчук А. Ю. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони навколишнього середовища в Україні (1917-2017 рр.) [Текст] : монографія / А. Ю. Бойчук ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. діяча науки і техніки України М. О. Баймуратова ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Одеса : Фенікс, 2018. 347 с.
2. Кононець В. П. Юридична відповідальність за порушення податкового законодавства України [Текст] : монографія / В. П. Кононець ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Ліра, 2017. 139 с.
3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Текст] / [Л. Ф. Винокурова та ін.]; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії ; [спец. ред. В. С. Ковальський]. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 810 с.
4. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. : [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.

Практичне заняття 10

Тема 12. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення у сфері садового-паркового господарства

Розгляд теоретичних питань

1. Поняття і функції юридичної відповідальності за правопорушення у сфері садово-паркового господарства.
2. Підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.
3. Юридичний склад правопорушення.
4. Види юридичної відповідальності у сфері садово-паркового господарства.
5. Особливості застосування цивільно-правової відповідальності за порушення екологічного законодавства.

Питання для самостійного вивчення здобувачами при підготовці до практичного заняття

1. Дисциплінарна відповідальність за правопорушення у сфері садово-паркового господарства.
2. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері садово-паркового господарства.
3. Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері садово-паркового господарства.

4. Цивільно-правова відповідальність за правопорушення у сфері садово-паркового господарства.

Джерела, рекомендовані до вивчення теми

Нормативно-правові акти

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. - 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Бойчук А. Ю. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони навколишнього середовища в Україні (1917-2017 рр.) [Текст] : монографія / А. Ю. Бойчук ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. діяча

- науки і техніки України М. О. Баймуратова ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Одеса : Фенікс, 2018. 347 с.
2. Кононець В. П. Юридична відповідальність за порушення податкового законодавства України [Текст] : монографія / В. П. Кононець ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Ліра, 2017. 139 с.
 3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Текст] / [Л. Ф. Винокурова та ін.]; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії ; [спец. ред. В. С. Ковальський]. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 810 с.
 4. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти за спец. 101 "Екологія" та 081 "Право" / І. Г. Швиденко [та ін.] ; Одес. держ. екол. ун-т. Харків : Панов А. М. [вид.], 2017. 142 с.
 5. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання виконання рефератів (оцінювання доповіді та презентації);
- письмовий контроль: оцінювання розв’язання практичних задач, оцінювання розв’язання ситуаційних вправ та проблемних ситуацій.

Періодичний контроль:

- тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (тестування).

Підсумковий контроль: залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Параметри	Змістовий модуль 1 (ЗМ1)	Змістовий модуль 2 (ЗМ2)	Комплексний підсумковий модуль (КПМ)	Разом (підсумкова оцінка (СК))
Оцінка в балах	0–30	0–30	0–40	0–100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
95–100	A	Зараховано
85–90	B	Зараховано
75–80	C	
65–70	D	
60	E	Зараховано
40–50	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0–39	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90–100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі
Зараховано	85–89 / B	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань

		неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	
	75–84 / C	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв’язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни
Зараховано	70–74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв’язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв’язків та формулювання висновків	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань
	60–69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок

Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	35–59 / FX	Здобувач неправильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0–34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ОСНОВИ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»

1. Визначення поняття «право».
2. Організація садово-паркового господарства.
3. Визначення підприємницької та господарської діяльності.
4. Предмет, завдання і специфіка робіт в садово-парковому господарстві.
5. Загальна характеристика джерел права.
6. Характеристика Закону України «Про рослинний світ» від 1999 року.
7. Характеристика Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 2005 року.
8. Характеристика Закону України «Про основи містобудування» від 1992 року.
9. Характеристика підзаконних нормативно-правових актів.
10. Співвідношення понять «навколишнє природне середовище», «навколишнє середовище».
11. Поняття навколишнього середовища та населених пунктів.
12. Поняття об'єктів благоустрою та озеленення.
13. Поняття та види зелених насаджень в населених пунктах України.
14. Функції зелених насаджень населених пунктів.
15. Поняття та зміст правової охорони зелених насаджень в населених пунктах України.
16. Правове регулювання охорони садово-паркових об'єктів.
17. Правовий режим садово-паркових об'єктів.
18. Класифікація садово-паркових об'єктів
19. Правові засади управління в сфері природокористування та охорони довкілля.
20. Державне управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
21. Відомче управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
22. Виробниче управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
23. Громадське управління у сфері здійснення садово-паркового господарства.
24. Основні функції управління у сфері садового-паркового господарства.
25. Планування у сфері садового-паркового господарства.
26. Нормування у процесі здійснення діяльності щодо озеленення та благоустрою населених пунктів.
27. Контроль, як функція управління у сфері садового-паркового господарства.
28. Види контролю.
29. Система благоустрою населених пунктів.

30. Норми озеленення населених пунктів.
31. Облік зелених насаджень у населених пунктах України.
32. Кадастри зелених насаджень населених пунктів.
33. Організація процесу створення садово-паркових об'єктів
34. Загальне поняття про документацію із землеустрою.
35. Проект землеустрою.
36. Види озеленення населених пунктів згідно з нормативно-правовими актами України.
37. Декоративне садівництво.
38. Утримання зелених насаджень.
39. Вертикальне озеленення.
40. Види садово-паркових робіт за законодавством України.
41. Методи захисту зелених насаджень у процесі здійснення садово-паркового господарства.
42. Поняття та нормативи приживлюваності дерев і кущів в населених пунктах.
43. Поняття правовідносин щодо садово-паркового господарства.
44. Суб'єкт правовідносин у сфері охорони та використання рослинного світу, у тому числі у сфері садово-паркового господарства.
45. Об'єкт правовідносин у сфері охорони та використання рослинного світу, у тому числі у сфері садово-паркового господарства.
46. Зміст правовідносин у зазначеній сфері.
47. Екологічна безпека при здійсненні садово-паркового господарства.
48. Особливості правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.
49. Виникнення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.
50. Зміна правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.
51. Припинення правовідносин у сфері охорони та використання рослинних ресурсів садово-паркового господарства.
52. Екологічні права людини.
53. Право на відтворення та відновлення навколишнього середовища.
54. Права суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства.
55. Обов'язки суб'єктів у сфері охорони зелених насаджень садово-паркового господарства
56. Поняття і функції юридичної відповідальності за правопорушення у сфері садово-паркового господарства.

57. Підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.
58. Юридичний склад правопорушення.
59. Види юридичної відповідальності у сфері садово-паркового господарства.
60. Особливості застосування цивільно-правової відповідальності за порушення екологічного законодавства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ПРАВОВІ ОСНОВИ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436 – IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. ДБН 360–92 «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» від 17.04.1992 № 44.
URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN35002.html.
3. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768 – II.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96 – ВР. URL: 11
<http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
7. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
8. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
10. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/print1320657380125489>.
11. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України № 105 від 10 квітня 2006 р.
12. Про захист рослин: Закон України від 17.02.2011 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=180-14>.
13. Про карантин рослин: Закон України від 03.02.2011 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3348-12>.
14. Про насіння і садивний матеріал: Закон України від 26.12.2002 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=411-15>.
15. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2780-XII.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
16. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15/print1320657380125489>.

17. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12&p=1297235890149088>.
18. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 07.10.2010 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3116-12>.
19. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 19.10.2010 р.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=86%2F95-%E2%F0>.
20. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI
URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T113038.html.
21. Про рослинний світ: Закон України від 1999 року № 22-23
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>
22. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Основна література

1. Адміністративне право [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк та ін.]. – 3-тє вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2018. 183 с.
2. Екологічне право України [Текст] : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. унт "Одес. юрид. акад.". 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
3. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненка В. П. Київ : Алерта, 2018. 350 с.
4. Подцерковний О. П. *Господарське право: підручник*. К: Фенікс. 2018. 616 с.
5. Тетарчук І. В. Екологічне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник: Центр учбової літератури, 2019. 230 с.
6. Толкаченко О. В. Охорона зелених насаджень в населених пунктах України. Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.06. Донецьк., 2013. 156 с.
7. Шумило О. Екологічне право України. Особливо частина. Навчальний посібник: Центр навчальної літератури, 2017. 432 с.

Додаткова література

1. Бойчук А. Ю. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони навколишнього середовища в Україні (1917–2017 рр.) [Текст] : монографія / А. Ю. Бойчук ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. діяча науки і техніки України М. О. Баймуратова ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Одеса : Фенікс, 2018. 347 с.

2. Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти [Текст] : монографія / А. С. Євстігнєєв ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Гордон, 2018. 494 с.
3. Кононець В. П. Юридична відповідальність за порушення податкового законодавства України [Текст] : монографія / В. П. Кононець ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Ліра, 2017. 139 с.
4. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Текст] / [Л. Ф. Винокурова та ін.]; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії ; [спец. ред. В. С. Ковальський]. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 810 с.
5. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб.: [з остан. змінами в законодавстві] / Т. І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 134 с.
6. Шнайдерман М. Ю. Правова охорона зелених зон при здійсненні містобудівної діяльності / М. Ю. Шнайдерман // Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 8–9 червня 2018 р. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. Ч. 1. С. 102–106.
7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти за спец. 101 "Екологія" та 081 "Право" / І. Г. Швиденко [та ін.] ; Одес. держ. екол. ун-т. Харків : Панов А. М. [вид.], 2017. 142 с.
8. Ячменська М. М. Екологічні вимоги при здійсненні містобудівної діяльності в Україні / М. М. Ячменська // Актуальні проблеми сучасного права: до 20-річчя засн. екон.-прав. ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова / зб. наук. ст. студентів; ред. кол.: В. В. Валах, О. М. Потопахіна, О. В. Толкаченко; відп. ред. О. В. Толкаченко. Одеса: Астропринт, 2018. 128 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua/> – Верховна Рада України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
3. <http://www.guds.gov.ua> – Національне агентство з питань державної служби
4. <http://www.menr.gov.ua> – Міністерство екології та природних ресурсів України
5. <http://www.mns.gov.ua> – Державна служба України з надзвичайних ситуацій
6. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України
7. <https://ligazakon.net> – Ліга: закон
8. <http://eur-lex.europa.eu/> – законодавство ЄС

Навчальне видання

ПРАВОВІ ОСНОВИ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності НЗ Садово-паркове господарство

Електронне практичне видання

Укладач:

Толкаченко Олена Володимирівна

В авторській редакції

Затв. авт. 15.04.2026. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг 1,1 МБ. Зам. № 3128.

Видавець:

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
вул. Змієнка Всеволода, буд. 2, м. Одеса, 65082, Україна
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8592 від 23.03.2026 р.
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua